

Ceyhun Bayramov BMT Baş Assambleyasının 77-ci sessiyasının ümumi müzakirələri çərçivəsində bəyanatla çıxış edib

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Nyu Yorkda BMT Baş Assambleyasının 77-ci sessiyasında çıxış edib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZERTAC-a bildirilib ki, Ceyhun Bayramov sessiyanın ümumi müzakirələri çərçivəsində "Dönüş möqamı: bir-biri ilə əlaqəli çağırışların transformativ həlli yolları" mövzusunda bəyanat sösləndirib. Bəyanatda deyilir:

Cənab Prezident,
Cənab Baş katib,
Zati-aliləri,
Xanımlar və cənablar,

Öncə Zati-aliləri Kasaba Körösini Baş Assambleyanın 77-ci Sessiyasına sədrlilik etməye başlaması münasibətilə təbrik edir və ona olduqca məsuliyyətli vəzifədə uğurlar arzulayıram. Körösü fəaliyyət göstərdiyi müddədə Azərbaycan Respublikasının tam dəstəyinə arxalana bilər. Həmçinin sədrliyini başa vuran Prezident, Zati-aliləri Abdulla Şahidə ötən il rəhbərliyi zamanı sərf etdiyi böyük əməyinə görə öz təşəkkürümüz ifadə etmək istəyirəm.

Xanımlar və cənablar,

Azərbaycan mədəniyyətlərəsi və dinlərəsi dialoqun təşviqinə verdiyi töhfəsi ilə tanınır. 2008-ci ildə Azərbaycan hökumətinin BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansi, Avropa Şurası, UNESCO, ICESCO və digər təşkilatlarla birgə başlatdığı "Bakı Prosesi" dialoq və mədəniyyətlərəsi əməkdaşlıq üçün standartları və onun gündəliyini müəyyən etmişdir. Mədəniyyətlərəsi dialoqun təşviqində "Bakı Prosesi"nin mü hüdü rol BMT Baş katibinin hesabatlarında da qeyd olunub.

"Bakı Prosesi"nin uğurlu təcrübəsinə əsaslanaraq, Azərbaycan, BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansı və ICESCO ilə birləşdə 2021-ci ilin iyün ayında davamlı sülh, mədəni irsin inkişafı və qorunmasına töhfə vermək məqsədilə "Mədəniyyət üçün Sülh" qlobal çağırışı adlı yeni beynəlxalq təşəbbüsün əsasını qoymuşdur. Bu təşəbbüsün də eyni dərəcədə uğurlu olacağına inanır və bütün ölkələri və beynəlxalq təşkilatları bu layihəyə qoşulmağa dəvət edirik.

Əziz həmkarlar,

Dünya COVID-19 pandemiyasının görtirdiyi ciddi problemlərə üzləşməkdə davam edir. Peyvəndlərinin miqyasının genişləndirilməsi və dünya əhalisinin yeni realılıqlara uyğunlaşmasının COVID-19 pandemiyasından sonrakı dövr üçün ümidi yaratmasına baxmayıraq, ciddi problemlər hələ də qalmadıdalar.

Pandemiyanın səbəb olduğu bütün təcili və uzunmüddəli çağırışlar qlobal əməkdaşlıq və həmçünlük üçün hərəkətli çərçivə təmin edəcək yüksəksəviyyəli siyasi iştirakla dəstəklənən yeni mexanizmləri zoruri edir.

Azərbaycan ilk vaxtlardan etibarən həm milli, həm də Qoşulmama Hərəkatının sədri qismində pandemiya qalib gəlmək üçün daha böyük qlobal həmçünlük tərəfdarı olmuşdur və bu məqsədən bir səra qlobal təşəbbüsərlər əralı sürməşdir. Prezident İlham Əliyevin Qoşulma Hərəkatının sədri qismində COVID-19 pandemiyasına cavab olaraq BMT Baş Assambleyasının Xüsusi Sessiyasının çağırılması təşəbbüsü BMT-yə üzvlüyün geniş dəstəyini qazanıb. Qoşulmama Hərəkatı adından Azərbaycan, həmçinin üzv dövlətlərinin böyük dəstəyi ilə BMT Baş Assambleyası və İnsan Hüquqları Şurasında qobul edilmiş COVID-19 peyvəndlərinə bərabər, olverişli, vaxtında və universal əlçatanlığın təmin edilməsinə dair qətnamələri müzakirəyə çıxarıb.

Azərbaycan ölkə daxilində effektiv peyvəndləmə kampaniyası ilə yanşı, ehtiyacı olan ölkələrə əhəmiyyətli miqdarda COVID-19 peyvəndləri bağışlamışdır. Biz pandemiya ilə mübarizo üzrə 80-dən çox ölkəyə beynəlxalq yardım göstərməyik.

Pandemiyanın nəticələrinin arasında qaldırılması istiqamətində beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsi və COVID-19 pandemiyasından sonrakı qlobal bərpa üçün səylərimizin birleşdirilməsinə yönəlmış fəaliyyətimizi davam etdirəcəyik. Azərbaycan Prezidenti buna əlaqədar olaraq BMT-nin pandemiyadan sonrakı qlobal bərpa üzrə Yüksək Səviyyəli Panelinin yaradılması təşəbbüsü ilə çıxış edib və bu, yaxın ayıldara Bəkədə keçiriləcək COVID-19 pandemiyası ilə mübarizo üzrə Qoşulmama Hərəkatının Təməs Qurupun qarşısında gələn Zirvə görüşündə müzakirə olunacaq mövzulardan biri olacaq.

Zati-aliləri,

Müsteqilliyyini əldə etdiğindən sonra Azərbaycan öz torpağında təhlükəsizlik çağırışları ilə üzləşmiş bir ölkədən qlobal təhlükəsizliyə töhfə verən ölkəyə çevril-

lərək uzun bir yol keçmişdir. Bu yolda Azərbaycan Birleşmiş Millətlər Təşkilatının güclü və etibarlı tərəfdəsi olub, onu qətiyyətə destdəkləyib və onun fəaliyyətinə fəal töhfə verib.

Azərbaycan həm milli imkanları, həm də Qoşulmama Hərəkatının hazırlığı sədri kimi sülh və təhlükəsizliyə, beynəlxalq hüquqi nizamın möhkəmləndirilməsinə, dialoqun, qlobal həmçünlükin və çoxxərəfliliyin gücləndirilməsinə töhfə verməyə davam etməkdə maraqlıdır.

Biz həmçinin qlobal fəaliyyəti canlandırmak, Birleşmiş Millətlər Təşkilatının Nizamnaməsinə və çoxxərəfliliyə kollektiv öhdəliyi nümayiş etdirmək üçün fürsət kimi Gələcəyin Zirvə görüşünü, onun hökumətlərə danışqlar yolu ilə əldə edilmiş nəticəsini və Sülh üçün Yeni Gündəliyi gözləyirik.

Azərbaycan BMT-nin Davamlı İnkışaf üzrə 2030-cu il Gündəliyinə tam sadıqdır. Bu məqsədən biz 2030-cu ilə qədər olan yeni inkişaf strategiyasını işsaldiq; bu strategiya öz növbəsində 2030-cu il Gündəliyinə uyğunlaşdırılmalıdır. Son bir ildə Azərbaycan Dayanıqli İnkışaf Məqsədlərinə nail olmaq baxımından daha da irəliləyib və BMT-nin 2022-ci ilədək Davamlı İnkışaf Hesabatında ilk 50 ölkə sırasında yer alıb. Azərbaycan ECOSOC-un himayəsi altında keçirilən Yüksek Səviyyəli Siyasi Forumda üç Könüllü Milli İcmal təqdim edən 12 ölkə arasındadır.

Yaşlı və dairəvi iqtisadiyyatın keçid etmək üçün iqtisadiyyatımızın yenidən qurulmasına transformasiya xarakterli dəyişiklikləri davam etdirir. Tomiz örfət mühit və yaşlı inkişaf yeni milli inkişaf strategiyamızın beş prioritet sahəsindən biri kimi müəyyən edilmişdir. İqtisadiyyatımızda neft-qaz sektorunun mühüm rol oynamasına baxmayıraq, bu keçid inkişaf gündəmimizdə yüksək yer tutur. Məhz bu xüsusda 2022-ci ilin birinci yarısında Azərbaycanın qeyri-neft sektoru 11 faiz artaraq ÜDM-in 7,2 faiz artmasına tək verib.

Hazırda Azərbaycan beynəlxalq bazarlarda etibarlı karbohidrogen ixracatçısı olmaqla yanaşı, davamlı enerjini inkişaf gündəliyinə tədricən daxil edən nadir ölkələrden biridir. Bununla əlaqədər olaraq biz o cümlədən alternativ və bərpələnən enerjinin yeni elementlərini tətbiq etmək-lə profiliyimi artıracaq. Bu yaxınlarda imzalanmış Al-Azərbaycan arasında enerji sahəsində strateji tərəfdəşliyə dair memorandum Azərbaycanın qlobal enerji təhlükəsizliyinə konstruktiv töhfəsinin yaxşı nümunəsidir.

Davamlılıq həmçinin işğaldan azad edilmiş ərazilərdə münəaqışdan sonrakı yenidənqurma və reabilitasiya fəaliyyətlərində də əsas istiqamətə çevrilmişdir. Müsəir şəhərsalma əsasları, "ağlı şəhər" və "ağlı kənd" anlayışları tətbiq edilməklə indi sıfırdan yeni şəhər və kəndlər salınır. Mühəribədən sonra artıq dövlət büdcəsindən bu məqsədlər üçün 3 milyard ABŞ dolları ayrılbı və Azərbaycan gölöcəkdə dərəcədə çox sərməyə qoymaqda maraqlıdır. Azad edilən ərazi "yaşlı enerji zonası" elan edilib.

"Şimal-Cənub" və "Şərqi-Qor" neqliyyat dəhlizlərinin kəsişməsində yerləşən Azərbaycan yüksəlişdə olan tranzit ölkədir. Azərbaycan orazisindən keçən dəhlizlər və marşrutlar yüksəksəviyyəli infrastruktur və sürətli, təhlükəsiz tranzit trafiki baxımından neqliyyat operatorları və biznes subyektləri üçün rəqəbat üstünlükli toklifdir.

Xanımlar və cənablar,

Bu il Azərbaycan Respublikasının Birleşmiş Millətlər Təşkilatına üzvlüyü-nün 30 il tamam olur. Azərbaycan BMT ailəsinin bir hissəsi olduqdan sonra BMT Nizamnaməsinin və beynəlxalq hüququnun prinsip və məqsədlərinə möhkəm sadıqlığını ardıcıl olaraq nümayiş etdirib.

Biz Azərbaycan ilə bağlı BMT-nin müdafiə etdiyi prinsiplərə kobud şəkildə pozulduğu zaman BMT-yə daxil oldıq. Həmin çətin anlarda BMT Nizamnaməsində təsbit olunmuş əsas deyərlərin müdafiəsində Azərbaycanın yanında olub.

Azərbaycan 1990-ci illərin əvvəllerindən Ermenistanın əsasını ərazi iddia-

ları, beynəlxalq hüququn yanlış şərh, uydurma tarixi hekayeler və irəçi motivlər təşkil edən təcavüzündən ciddi zərər çəkib. Hələ o zaman BMT-nin Təhlükəsizlik Şurası yekdillikle Azərbaycanın suverenliyinə, ərazi bütövlüyü və beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinin toxunulmazlığına öz dəstəyini ifadə etmiş və bütün işgalər qüvvələrinin Azərbaycan ərazilərindən çıxarılmışını tələb etmişdi. Baş Assambleya da belə etdi.



Təcavüz zamanı Ermənistən Azərbaycan orazisinin 20 faizini işğal etib. 20 min azərbaycanlı qətlə yetirilib, 1 milyondan çox insan qaçqın və məcburi kök-kün vəziyyətinə düşüb. Həm məlki, həm də hərbçi olmaqla itkin düşmüş 4000-ə yaxın Azərbaycan vətəndaşının taleyi hələ də qeyri-müyyəyəndir.

Ermənistən Azərbaycanın ətraf mühitinə uzunmüddətli zərər vurub. Həmçinin Azərbaycanın minlərlə mədəni irs nümunəsi Ermənistən tərəfindən dağıdılib, talan edilib və ya məniməsənilib. Bu ilin əvvəlində ICESCO Azərbaycan işğaldan azad edilmiş ərazilərində Mədəni İrs Mühafizəsi Qəzivətinin Qiymətləndirilməsinə həyata keçirmək üçün texniki missiya göndərilib. On illiklər ərzindən 2020-ci ildə başa çatsa da, hələ də UNESCO-nun missiyası gəlməyib və man bir dəhə bir missiyanın həyata keçirilməsinə aqıq şəkildə çağırıram.

Pozuntuların və dağııntılarının miqyası azərbaycanlı mülki şəxsləri terrora məruz qoymaq, qətlə yetirmək və qovmaq, Azərbaycanın bütün izlərini ərazilərdən silmək kimi aydın niyyət və məqsədin olduğunu nümayiş etdirir.

Təxminən 30 il ərzində etnik təmizləmə həyata keçirən Ermənistən azərbaycanlıların geri qayıtmalarının qarşısını almaq və bu ərazilərin ilhaqını təmin etmək məqsədi ilə beynəlxalq humanitar hüquq klobud şəkildə pozaraq, Ermənistəndən və üçüncü ölkələrdən erməniləri kütəvi şəkildə Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə köçürmək baxımından çox vacibdir. Bu xüsusda, BMT-nin davamlı dəstəyi, adekvat və proqnozlaşdırılmış bir minə fəaliyyətinin maliyyələşdirilməsi zorudur.

Zati-aliləri,

Azərbaycan regional sülh, sabitlik və inkişafə sadiqdir. Ermənistən və Azərbaycan arasında məhrəbən qonşulu mənasibətlərinin qurulması tamhüquqlu regional normallaşdırma yolu ilə təhlükəsiz, sabit və firavan Cənubi Qafqazın qurulmasının açarıdır.

Azərbaycan işğaldan azad ərazilərdə genişmiş qazlılıq və bərpa və yenidənqurma işləri aparmaq və münaqışdan zərər çəkmiş ərazilərdə sakıncların reinteqrasiyasını həyata keçirmək və yaşı, bir-birinə ərazi bütövlüyü və suverenliyini qarşılıqlı əsasda tanıma və hərəkət əsasında Ermənistən ilə dövlətlərinə mənəfiətli lazımi qorular qəbul etmək məsuliyətindən yaxa qurtarmışdır.

Azərbaycan işğaldan azad ərazilərdə genişmiş qazlılıq və bərpa və yenidənqurma işləri aparmaq və münaqışdan zərər çəkmiş ərazilərdə sakıncların reinteqrasiyasını həyata keçirmək və yaşı, bir-birinə ərazi bütövlüyü və suverenliyini qarşılıqlı əsasda tanıma və hərəkət əsasında Ermənistən ilə dövlətlərinə mənəfiətli lazımi qorular qəbul etmək məsuliyətindən yaxa qurtarmışdır.

Azərbaycan işğaldan azad ərazilərdə genişmiş qazlılıq və bərpa və yenidənqurma işləri aparmaq və münaqışdan zərər çəkmiş ərazilərdə sakıncların reinteqrasiyasını həyata keçirmək və yaşı, bir-birinə ərazi bütövlüyü və suverenliyini qarşılıqlı əsasda tanıma və hərəkət əsasında Ermənistən ilə dövlətlərinə mənəfiətli lazımi qorular qəbul etmək məsuliyətindən yaxa qurtarmışdır.

Azərbaycan işğaldan azad ərazilərdə genişmiş qazlılıq və bərpa və yenidənqurma işləri aparmaq və münaqışdan zərər çəkmiş ərazilərdə sakıncların reinteqrasiyasını həyata keçirmək və yaşı, bir-birinə ərazi bütövlüyü və suverenliyini qarşılıqlı əsasda tanıma və hərəkət əsasında Ermənistən ilə dövlətlərinə mənəfiətli lazımi qorular qəbul etmək məsuliyətindən yaxa qurtarmışdır.

Azərbaycan işğaldan azad ərazilərdə genişmiş qazlılıq və bərpa və yenidənqurma işləri aparmaq və münaqışdan zərər çəkmiş ərazilərdə sakıncların reinteqrasiyasını həyata keçirmək və yaşı, bir-birinə ərazi bütövlüyü və suverenliyini qarşılıqlı əsasda tanıma və hərəkət əsasında Ermənistən ilə dövlətlərinə mənəfiətli lazımi qorular qəbul etmək məsuliyətindən yaxa qurtarmışdır.

Azərbaycan işğaldan azad ərazilərdə genişmiş qazlılıq və bərpa və yenidənqurma işləri aparmaq və münaqışdan zərər çəkmiş ərazilərdə sakıncların reinteqrasiyasını həyata keçirmək və yaşı, bir-birinə ərazi bütövlüyü və suverenliyini qarşılıqlı əsasda tanıma və hərəkət əsasında Ermənistən ilə dövlətlərinə mənəfiətli lazımi qorular qəbul etmək məsuliyətindən yaxa qurtarmışdır.

Azərbaycan işğaldan azad ərazilərdə genişmiş qazlılıq və bərpa və yenidənqurma işləri aparmaq və münaqışdan zərər çəkmiş ərazilərdə sakıncların reinteqrasiyasını həyata keçirmək və yaşı, bir-birinə ərazi bütövlüyü və suverenliyini qarşılıqlı əsasda tanıma və hərəkət əsasında Ermənistən ilə dövlətlərinə mənəfiətli lazımi qorular qəbul etmək məsuliyətindən yaxa qurtarmışdır.

Azərbaycan işğaldan azad ərazilərdə genişmiş qazlılıq və bərpa və yenidənqurma işləri aparmaq və münaqışdan zərər çəkmiş ərazilərdə sakıncların reinteqrasiyasını həyata keçirmək və yaşı, bir-birinə ərazi bütövlüyü və